

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет/інститут педагогічний

Кафедра фахових методик і технологій початкової освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика навчання освітньої галузі «Мова і література»

Освітня програма 013 «Початкова освіта»

Спеціальність 013 «Початкова освіта»

Галузь знань 01 «Освіта»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № від “ ” 2020 р.

м. Івано-Франківськ - 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методика навчання освітньої галузі «Мова і література»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Викладач (-і)	Котик Тетяна Миколаївна, професор, доктор педагогічних наук
Контактний телефон викладача	0984213054
Е-mail викладача	tetiana.m.kotyk@pu.if.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?
Консультації	Перша та третя середа місяця, крім святкових
2. Анотація до курсу	
Дисципліну студенти вивчають на 3 курсі (2 семестр), її вивченню передують такі дисципліни, як педагогіка, психологія, сучасна українська мова, методика навчання української мови в початковій школі.	
3. Мета та цілі курсу	
Мета: підготувати студентів до розв'язування типових задач, наведених в ОКХ щодо навчання школярів предметів мовно-літературної освітньої галузі в 1-4 класах загальноосвітньої школи за умов реформування сучасної освітньої системи відповідно до Концепції Нової української школи та Державного стандарту початкової освіти; - сформувати в студентів компетентності, що дозволять виконувати типові задачі професійної діяльності, передбачені ОПП відповідно до Професійного стандарту «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти».	

4. Компетентності

В процесі вивчення курсу студенти повинні оволодіти такими компетентностями:

а) Інтегральною - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування теоретичних положень і методів педагогіки, психології та окремих методик навчання й характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

б) загальними:

- **загальнонавчальною:** здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; знання чинного нормативного забезпечення початкової освіти тощо.

- **інформаційно-аналітичною:** здатність знаходити навчально-методичну літературу для роботи вчителя, у тому числі інтернет-сайти (сайт МОН України, Національної електронної платформи, сайти освітянських проєктів, видавництв, електронні платформи для вчителя, електронні бібліотеки тощо); аналізувати перспективні підходи до навчання учнів, визначати їх переваги та ризики порівняно з діючими підходами;

- **когнітивною** : здатність до усвідомлення потреби в саморозвитку з метою набуття професійних компетентностей; готовність до постійного підвищення особистісного та професійного рівня;

- **дослідницько-праксеологічною:** здатність до визначення методичної проблеми, обґрунтування її актуальності, мети, завдань тощо;

- **соціальною** – здатність працювати в групі над проєктами; здатність до критичного осмислення проблем у професійній діяльності та прийняття відповідних рішень;

в) спеціальними (фаховими) компетентностями, що ґрунтуються на таких здатностях:

- планувати роботу, розробляти календарно-тематичне планування змісту мовно-літературної освітньої галузі відповідно до типових освітніх програм;

- організувати різні форми навчальної діяльності учнів (індивідуальну, парну, групову, колективну) з урахуванням нових підходів до навчання, забезпечувати зворотний зв'язок з учителем;

- визначати мету і завдання компетентісно орієнтованого уроку навчання мови і літератури, коригувати його шляхом зіставлення проміжних результатів із визначеними Державним стандартом компетентностями;

- аналізувати навчально-методичні комплекси та їх відповідність сучасним вимогам,

- обґрунтовувати вибір навчально-методичного комплексу з огляду на ефективність досягнення обов'язкових результатів навчання, визначених типовими освітніми програмами;

- створювати здоров'язбережувальне освітнє середовище, зорієнтоване на особистісний, творчий і духовний розвиток учнів ;

- зіставляти процес і результат власної педагогічної діяльності з метою та завданнями освітнього процесу; визначати сильні і слабкі сторони власної педагогічної діяльності;
- застосовувати в освітньому процесі початкової школи інноваційні підходи, новації та сучасний педагогічний досвід.

5. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- теоретичні основи та методику навчання учнів мовно-літературної освітньої галузі в початковій школі;
 - вікові та індивідуальні особливості динаміки навчання читання й письма молодших школярів;
 - сучасні підходи та технології навчання, розвитку, виховання й соціалізації учнів початкової школи ;
 - сучасний педагогічний досвід вчителів початкових класів закладів загальної середньої освіти;
 - нормативні документи, що регламентують діяльність учителя початкової школи з навчання мовно-літературної освітньої галузі (рідна мова та літературна освіта)(Державний стандарт початкової освіти, Типові освітні програми);
 - джерела навчально-методичної літератури для вчителя, у тому числі інтернет-сайти (сайт МОН України, Національної електронної платформи, сайти освітянських проєктів, видавництв, електронні платформи для вчителя, електронні бібліотеки тощо);
- вміти:**
- правильно вживати терміни й поняття з освітньої галузі, пояснювати сутність понять, способів діяльності, що належать до освітньої галузі;
 - складати календарно-тематичний план навчання мовно-літературної освітньої галузі;
 - формулювати мету і завдання, розробляти конспект уроку будь-якого типу із навчання мовно-літературної освітньої галузі для 1-4 класів;
 - визначати шляхи запобігання труднощам у процесі навчання учнів рідної мови та літератури;
 - організовувати різні форми навчальної діяльності учнів (індивідуальні, парні, групові, колективні), забезпечувати зворотний зв'язок з учителем;
 - планувати застосування сучасних навчальних технологій під час проєктування уроку;
 - розробляти системи навчальних завдань відповідно до методики формування в учнів понять, умінь і навичок;
 - аналізувати та обґрунтовувати вибір навчально-методичного комплексу з огляду на ефективність досягнення обов'язкових результатів навчання, визначених типовими освітніми програмами з мовно-літературної освітньої галузі;
 - складати різні види та форми діагностичних робіт для моніторингу /

поточного контролю динаміки процесу навчання предметів мовно-літературної освітньої галузі;

- давати батькам учнів чіткі та зрозумілі поради та рекомендації щодо підтримки навчальної діяльності учнів з рідної мови та літератури за межами закладу освіти;

- формулювати мету, завдання та інші аспекти дослідження проблем навчання мови і літератури молодших школярів;

- аналізувати, виділяти головне, узагальнювати підходи різних авторів, порівнювати їх, робити висновки;

- створювати презентацію доповіді з використанням можливостей програми для презентацій;

- створювати тести та вікторини для поточного контролю результатів навчання за допомогою інтернет-платформ;

- визначати мету, завдання, планувати й проводити майстер-клас з навчання мовно-літературної освітньої галузі.

6. Організація навчання

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	18
практичні	18
самостійна робота	54

Ознаки дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
2	Початкова освіта	3курс /1-й рік навчання	Нормативний

Тематика дисципліни

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконанн я
Модуль 1. Тема 1. Теоретико-методологічні засади побудови курсу Методика навчання освітньої галузі « Мова і література» 1. Методика навчання української мови в початковій школі як складова української лінгводидактики 2. Мовно-літературна освітня галузь на сучасному етапі	Лекція-візуалізація, практичні заняття	1. Концепція НУШ 2. Державний стандарт загальної початкової освіти (2018р.) 3. Типові освітні програми	1. Ознайомитися з Концепцією НУШ та Держ. стандартом початкової освіти (2018). Виписати ключові компетентності НУШ та змістові лінії мовно-літературної освітньої галузі. Розподілити результати навчання, визначені за змістовими лініями, відповідно до	5	тиждень

<p>розвитку початкової школи.</p> <p>3. Мета та завдання навчання мови в початковій школі.</p> <p>4. Чинні програми та підручники для навчання української мови в початковій школі.</p> <p>5. Праці провідних лінгводидактів як джерело поповнення знань про навчання мови молодших школярів.</p> <p>6. Зміст та структура МНУМ як навчальної дисципліни.</p>			<p>ключових компетентностей молодших школярів (1 год.)</p> <p>2. Зробити порівняльний аналіз мовно-літературної освітньої галузі за типовими освітніми програмами НУШ-1 та НУШ-2 для 1-2 класів (мультимедійна презентація таблиці): особливості структури та змістового наповнення програм. Ознайомитися з обговоренням програм, написати своє резюме щодо програм. (2 год)</p> <p>3. Підготуватися до науково-методичного семінару для вчителів у школі «Становлення мовної особистості молодшого школяра за лінгводидактичною концепцією В.О. Сухомлинського» за такими напрямками (2 год.; 2-3 сторінки):</p>		
<p>Змістовий модуль 2. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ГРАМОТИ</p> <p><i>Тема 2. Наукові засади методики навчання грамоти</i></p> <p>1. Психофізіологічні механізми формування навиків читання і письма.</p> <p>2. Послідовність оволодіння навиками читання й письма.</p>	<p>Лекція-дискусія, практичне заняття</p>	<p>https://osvita.ua/school/materials/metod-rekom/61559/</p> <p>http://194.44.152.155/elib/local/3255.pdf</p>	<p>1. Зіставити мету та завдання навчання мови, що подано в Державному стандарті та Типових програмах, визначити загальноосвітній, комунікативний та виховний компоненти: (0,5 год.)</p> <p>2. Зробити порівняльну</p>	<p>5</p>	<p>тиждень</p>

<p>3 Основні помилки читання та їх причини, 4. Основні помилки письма та їх причини. 4. Умови ефективного формування навичок читання й письма.</p>			<p>характеристику підручників з навчання грамоти (за вибором студента) за програмами НУШ-1 (два підручники) та НУШ-2 (два підручники) (2 год.). 3. Проаналізувати та зіставити календарно-тематичне планування уроків з навчання грамоти за програмою Р. Шияна та О. Савченко (2 год.)</p>		
<p>Тема 3. Інноваційні технології навчання дітей читання і письма 1.Сучасні дослідження з формування техніки читання в молодших школярів. 2.Методика В.О. Сухомлинського з навчання грамоти 3.Технології навчання раннього читання. 4.Технології розвитку швидкочитання. 5. Методика навчання письма шестилітніх першокласників.</p>	<p>Інтерактивна лекція, практичне заняття</p>	<p>https://naurok.com.ua/orga-nizaciya-osvitnogo-procesu-v-1-klasah-za-tipovoyu-osvitnoyu-programoyu-rozroblenoyu-pid-kerivnictvom-shiyana-r-ta-savcheno-o-napisati-visnovok-shchodo-podibnosti-ta-vidminnostey-v-organizacii-procesu-navchannya-(1-god) роціhttps://osvitoria.media/metodychni-rekomendatsiyi-shhodovykladannya-v-pochatkovij-shkoli-u-2019-2020-navchalnomu-rotsi/.</p>	<p>1. Ознайомитися з методичними рекомендаціями щодо організації освітнього процесу в 1-2 класах за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Шияна Р. та Савчено О Написати висновок щодо подібності та відмінностей в організації процесу навчання. (1 год) 2. Віднайти джерела навчально-методичної літератури для вчителя, у тому числі інтернет-сайти (сайт МОН України, Національної електронної платформи, сайти освітянських проєктів, видавництв, електронні платформи для вчителя, електронні</p>	<p>5</p>	<p>тиждень</p>

			бібліотеки тощо), де подано досвід роботи щодо навчання швидкого й свідомого читання та цікаві види роботи з навчання письма. Зробити 2-3 презентації такого досвіду роботи (2 год.). 3. За результатами доповіді (див. тема 1) підготуватися до проведення майстер-класу (на 5 хв.): визначити мету, обладнання, план презентації, прийоми демонстрації теми та керування самостійною роботою слухачів (2 год.):		
Тема 4. Труднощі у навчанні грамоти ліворуких, повільних та гіперактивних учнів. 1. Навчання грамоти ліворуких дітей. 2. Навчання читання і письма гіперактивних дітей. 3. Робота із занадто повільними дітьми в період навчання грамоти.	Інтерактивна лекція, практичне заняття		1. Дослідити стан висвітлення проблеми «Навчання грамоти дітей з особливими потребами» у фахових часописах та інтернет-джерелах: сформулюйте мету і завдання пошукової діяльності, зробіть висновок відповідно до завдань і результатів дослідження. Скласти бібліографію з досліджуваної проблеми (20-25 джерел). Зробити 2 анотації на науково-методичні статті (2 год.) 2. За матеріалами складеної бібліографії	5	тиждень

			написати рекомендації вчителям і батькам щодо роботи з повільними дітьми під час навчання грамоти (7-10 пунктів). (1 год.) 3. Підготуватися до проведення майстер-класу: «Навчання читання й письма ліворуких дітей» (5-7хв.) (2 год.)		
<p>Змістовий модуль 3. МЕТОДИКА РОЗВИТКУ УСНОГО ТА ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ</p> <p><i>Тема 5. Теоретико-методичні засади розвитку зв'язного мовлення молодших школярів.</i></p> <p>1. Мова і мовлення. 2. Одиниці мовлення, їх види і типи. 3. Основні функції мовлення. 4. Характеристика змістових ліній «Взаємодіємо усно», «Взаємодіємо письмово».</p>	Проблема лекція, практичне заняття	http://194.44.152.155/elib/1ocal/3253.pdf	1. За результатами доповіді (див. тема 1) підготуватися до проведення майстер-класу (на 5 хв.) (2 год) 2. Підготуватися до проведення фрагменту уроку в аудиторії з реалізацією соціокультурного підходу до вирішення завдань змістових ліній «Взаємодіємо усно», «Взаємодіємо письмово» за текстом з підручника української мови (сторінку з текстом презентувати в аудиторії). (3 год.)	5	тиждень

<p>Тема 6. Розвиток мовлення молодших школярів відповідно до концептуальних засад Нової української школи.</p> <p>1.Сучасні концептуальні підходи до мовної та літературної освіти в НУШ. 2.Методичні засади формування комунікативної компетентності молодших школярів. 3.Розвиток мовлення молодших школярів на засадах діяльнісного підходу. 4.Інтегроване навчання як пріоритет у розвитку мовлення молодших школярів.</p>	<p>Лекція-візуалізація. Практичне заняття</p>	<p>https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodocinyuvannya-navchalnih-dosyagnennuchniv-pershogo-klasu-uvovij-ukrayinskij-shkoli.</p>	<p>1. За результатами доповіді (див. тема 1) підготуватися до проведення майстер-класу (на 5 хв.) (2 год.)</p> <p>2.Ознайомитися з РЕКОМЕНДАЦІЯМИ ЩОДО ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ ПЕРШОГО КЛАСУ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ: Розробити вимоги до оцінювання (до 10 пунктів) за матеріалами РЕКОМЕНДАЦІЙ (1год)</p> <p>3. Груповий проект. Підготуватися до проведення фрагменту уроку в аудиторії з реалізацією комунікативного підходу до вирішення завдань змістових ліній «Взаємодіємо усно»,«Взаємодіємо письмово» за текстом з підручника української мови (сторінку з текстом презентувати в аудиторії). (2 год.)</p>	<p>5</p>	<p>тиждень</p>
---	---	---	--	----------	----------------

<p>Змістовий модуль № 4. МЕТОДИКА ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ОСНОВАМИ МОВНОЇ ТЕОРІЇ</p> <p>Тема 7. Наукові основи методики навчання мовної теорії.</p> <p>1. Мета, завдання, зміст навчання елементів фонетики,граматики, синтаксису, правопису в початковій школі.</p> <p>2.Структура підручника з мови, його функції. 3.Процес формування граматичних понять в учнів та обсяг граматичних визначень, засвоєння їх учнями.</p>	<p>Лекція-візуалізація. Практичне заняття</p>	<p>http://194.44.152.155/elib/local/3256.pdf</p>	<p>1. За результатами доповіді (див. тема 1) підготуватися до проведення майстер-класу (на 5 хв.): визначити мету, обладнання, план презентації, прийоми демонстарції теми та керування самостійною роботою слухачів (2 год.)</p> <p>2. За матеріалами фахових часописів та інтернет-сайтів ознайомитися з досвідом реалізації змістових ліній «Досліджуємо мовні явища», «Досліджуємо мовлення»; скласти перелік видів, форм, прийомів та методів роботи. (1 год.).</p> <p>3. Груповий проект. Підготуватися до проведення фрагменту уроку в аудиторії з реалізацією дослідницького підходу до вирішення завдань змістових ліній «Досліджуємо мовні явища», «Досліджуємо мовлення» за текстом з підручника української мови або літературного читання (сторінку з текстом презентувати в аудиторії). (2 год.)</p>	<p>5</p>	<p>тиждень</p>
---	---	--	--	----------	----------------

<p>Тема 8. Організація уроку української мови за компетентним підходом</p> <p>1. Сутність компетентного підходу та особливості його реалізації відповідно до ДС 2018.</p> <p>2. Навчання граматики та орфографії на засадах компетентного підходу.</p> <p>3. Методика формування пунктуаційних умінь і навичок молодших школярів на засадах компетентного підходу.</p>	<p>Лекція-візуалізація. Практичне заняття</p>	<p>http://www.aup.com.ua/uploads/Pochatkova_school_2018.pdf</p>	<p>1. Змодельуйте урок української мови, що був заліковим під час педагогічної практики, за компетентним підходом (презентація в аудиторії). (1 год.)</p> <p>2. Груповий проєкт. Ознайомитися з посібником для вчителя «Медіаграмотність у початковій школі»: (1 год.) Підготуватися до проведення фрагменту уроку української мови в аудиторії з реалізації завдань змістової лінії «Досліджуємо медіа» 3 год.)</p>	<p>5</p>	<p>тиждень</p>
<p>Змістовий модуль 5. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ</p> <p>Тема 9. Методична реалізація змістових ліній на уроках літературного читання</p> <p>1. Характеристика змістових ліній «Читаємо», «Досліджуємо медіа», «Інсценування».</p> <p>2. Інтегроване навчання для розвитку літературних творчих здібностей молодших школярів.</p>	<p>Лекція-візуалізація. Практичне заняття</p>	<p>http://194.44.152.155/elib/local/3254.pdf</p>	<p>1. За результатами доповіді (див. тема 1) підготуватися до проведення майстер-класу (на 5 хв.) (2 год.):</p> <p>2. За матеріалами фахових часописів та інтернет-сайтів ознайомитися з творчим досвідом роботи вчителів щодо реалізації змістової лінії «Театралізуємо»; скласти перелік видів, форм, прийомів та методів роботи. (1 год.)</p> <p>3. Груповий проєкт. Використовуючи пропонування зміст та результати навчання за змістовою лінією «</p>	<p>5</p>	<p>тиждень</p>

			Театралізуємо», підготуватися до проведення фрагменту уроку з літературного читання в аудиторії (2 год.)		
--	--	--	--	--	--

6. Система оцінювання

Загальна система оцінювання курсу	Вид контролю – екзамен. Максимальна оцінка – 100 балів (оцінки за практичні заняття – по 5 балів, за контрольну роботу – 50 балів)
Вимоги до контрольної письмової роботи	Студент повинен виконати підсумкову контрольну роботу для перевірки сформованої фахової компетентності, що складається з теоретичного питання, практичного та творчого завдань.
Практичні заняття	До практичних занять студенти готують практичні завдання у письмовій формі (рукописні чи друковані) та презентують їх в аудиторії за допомогою мультимедійних пристроїв. Обов'язково подавати посилання на джерела. Мінімальний відсоток унікальності – 60%. Групові проекти - це ділові ігри, в яких презентуються фрагменти уроків. Група складається з 3 осіб: учитель, методист, відповідальний за презентацію, унаочнення та роздатковий матеріал. Оцінка виставляється за якість презентації проекту, а не за індивідуальну роботу кожного.
Умови допуску до підсумкового контролю	25 балів за аудиторну та самостійну роботу

7. Політика курсу

Винагороджуються студенти додатковими балами за активність на заняттях, комунікабельність, творчість, ініціативність.
Неприпустимі плагіат та списування.
Пропущені лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Практичні самостійні завдання кожен студент повинен виконати обов'язково. Консультації до виконання самостійної роботи можна отримати щосереди в аудиторії 701 або в телефонному режимі чи за допомогою електронної пошти.

8. Рекомендована література

1. Державний стандарт початкової загальної освіти 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-p>
2. Концепція Нової української школи. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/280/konczepczyia.pdf>
3. Котик Т.М. Методика літературної освіти молодших школярів: Опорні конспекти лекцій для студентів спеціальності «Початкова освіта». Ів. – Фр., 2014. 61 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/3254.pdf>
4. Котик Т.М. Методика навчання грамоти: Опорні конспекти лекцій для студентів спеціальності «Початкова освіта». Ів. – Фр., 2013. 56с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/3255.pdf>
5. Котик Т.М. Методика ознайомлення молодших школярів з основами мовної теорії : Опорні конспекти лекцій для студентів спеціальності «Початкова освіта». Ів. – Фр., 2014. 78 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/3256.pdf>
6. Котик Т.М. Методика розвитку зв'язного мовлення молодших школярів: Опорні конспекти лекцій для студентів спеціальності «Початкова освіта». Ів. – Фр., 2013. 61 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/3253.pdf>
7. Котик Т.М. Методика навчання української мови в початковій школі: Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Початкова освіта». Ів. – Фр., 2015 104с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/3252.pdf> -
8. Майстер-клас з організації тестування в Kahoot. URL: <https://naurok.com.ua/mayster-klas-na-temu-stvorenniya-interaktivnih-testiv-na-bazion-layn-konstruktora-kahoot-2273.html>
9. Медіаграмотність у початковій школі URL: http://www.aup.com.ua/uploads/Pochatkova_school_2018.pdf
10. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в 1-2 класах за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Шияна Р.Б. URL: <https://naurok.com.ua/organizaciya-osvitnogo-procesu-v-1-klasah-za-tipovoyu-osvitnoyu-programoyu-rozroblenoyu-pid-kerivnictvom-shiyana-r-b-51407.html>
11. Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в 1-2 класах за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Савченко О. URL: <https://osvitoria.media/metodychni-rekomendatsiyi-shhodo-vykladannya-v-pochatkovij-shkoli-u-2019-2020-navchalnomu-rotsi>
12. Методичні рекомендації щодо викладання в початковій школі у 2018/2019 н.р. URL: <https://osvita.ua/school/materials/metod-rekom/61559/>
13. Методичні рекомендації щодо викладання в початковій школі 2019/2020 навчальному році. URL: <https://osvitoria.media/metodychni-rekomendatsiyi-shhodo-vykladannya-v-pochatkovij-shkoli-u-2019-2020->

navchalnomu-rotsi/

14. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ ПЕРШОГО КЛАСУ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-shodo-ocinyuvannya-navchalnih-dosyaghen-uchniv-pershogo-klasu-u-novij-ukrayinskij-shkoli>.

15. Сухомлинський В. Вічна тополя: казки, оповідання, етюди: для мол. шк.. віку. К.: Генеза, 2003. .272 с.

16. Сухомлинський В. Вогнегривий коник: казки, притчі, оповідання . К.: «Вікар», 2008. 200 с.

17. Сухомлинський В. Казки Школи під Голубим Небом: казки, притчі, оповідання. К.: «Освіта», 1991. 191 с.

18. Сухомлинський В. Квітка сонця: притчі, казки, оповідання: книга для читання дорослим дітям.Х.: «Школа», 2000. 240 с.

19. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: В 5 т. К.: Рад. шк., 1977. Т. 5. С 321-322; 327-328.

20. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: у 5-ти т.К.: Рад. шк., 1977 Т. 4. с. 637

21. Сухомлинський В. Чиста криниця: казки, оповідання, етюди: для сімейного читання. К.: «Веселка», 1993. 287 с.

22. Сухомлинський В.О. Біля чистого джерела: Вибрані твори. В 5-ти т. - Т.2. К., Рад.школа, 1977. С.562-569.

23. Сухомлинський В.О. На трьох китах: Вибрані твори. В 5-ти т. Т. 5. К., Рад.школа, 1977. С. 339-343.

24. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям: Вибрані твори. У 5-ти т. - Т.3. К., Рад.школа, 1977. С. 9-283.

25. Сухомлинський В.О. Слово про слово: Вибрані твори. В 5-ти т. - Т. 5. - К., Рад.школа, 1977. С. 160-167.

26. Типова освітня програма розроблена під керівництвом О. Я. Савченко. URL: <http://osvita.ua/school/program/program-1-4/60407/>

27. Типова освітня програма під керівництвом Р. Б. Шияна. URL: <http://osvita.ua/school/program/program-1-4/60408/>

Доктор педагогічних наук,
професор кафедри
фахових методик і
технологій початкової освіти

Т.М. Котик